عضو موسس اتحادیه اقتصاددانان جهان اسلام در گفتگو با تقریب تبیین کرد: 6 محور همکاری مشترک میان کشورهای اسلامی

میثم موسایی، استاد دانشگاه تهران و رئیس انجمن علمی اقتصاد اسلامی ایران و عضو موسس اتحادیه اقتصاددانان جهان اسلام در بیست و پنجمین نشست تحلیلی- تخصصی[خبرگزاری تقریب](#)به تشریح موضوع سی و چهارمین کنفرانس وحدت اسلامی (همکاری های اسلامی در مواجهه با مصائب و بلایا) پرداخت؛ مشروح این گفتگو در ادامه می آید:

دنیای اسلام در بیست سال اخیر گرفتار بلایای متعددی بوده که مهمترین آن حضور امریکا در منطقه و حضور جنگ های فرقه ای بوده است. فرقه هایی که توسط امریکا ایجاد شدند. این گروهها و فرقه ها با تحریک و کمک سایر کشورها بیش از دو دهه است که به جنگ و درگیری داخلی مشغول هستند و در این درگیری ها صدها هزار مسلمان بی دفاع کشته شدند و چندین برابر آن زخمی و معلول گشتند. هزاران میلیارد دلار از سرمایه های این جوامع کاملا از بین رفته است و بسیاری از شهرها به تلی از خاکستر تبدیل شده اند؛ فقط در کشور عراق بیش از یک میلیون کودک در اثر درگیری و گرسنگی و بهداشت نامناسب و حضور امریکا در این کشور جان خود را از دست داده اند.

همین وضعیت در افغانستان، لبنان، سوریه و سایر کشورهای اسلامی کمابیش وجود دارد و مشخص نیست عاقبت این درگیری ها به کجا برسد. در کنار این مصیبت 20 ساله همه دنیا از جمله کشورهای اسلامی دچار مصیبت جدیدی شده اند که تحت عنوان ویروس کووید 19 شناخته می شود تاکنون بر اثر شیوع این ویروس بیش از 100 میلیون شغل در دنیا از دست رفته است، اقتصاد تمام کشورها دچار رکود شده است، هزاران کارخانه تعطیل شده و اکثر دولتها به دلیل کاهش درآمد و افزایش کمک هایی که باید به مردم کنند، گرفتار آسیب های جدی و کسری بودجه شده اند. این بحران هم تقاضا و هم عرضه را در اقتصاد دچار بحران کرده و بیش از 188 کشور را درگیر کرده است به گونه ای که همه ابعاد زندگی بشر تحت تاثیر این ویروس قرار گرفته است. تمام مناسبات اجتماعی تخریب شده، خانه نشینی سبب افسردگی و کاهش روابط شده است و تعطیلی مدارس و دانشگاهها و مراکز صنعتی و اقتصادی و کوچک تر شدن اقتصاد جهانی بخش ناچیزی از پیامدهای این ویروس می باشد.

در کشورهای اسلامی که عمدتا در حال توسعه هستند، آثار اقتصادی این بحران می تواند از سایر کشورهایی که توسعه تر یافته هستند، عمیق تر باشد و اقتصاد آنها را تا سالها تحت تاثیر قرار دهد. این کشورها فرصت های زیادی را از دست خواهند داد که همه آنها را می توان در یک عبارت خلاصه کرد؛ فرصت رسیدن به توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی را از آنها خواهد گرفت.
در میان کشورهای اسلامی ایران علاوه بر این مصیبت دچار شدیدترین نوع تحریم های اقتصادی است که مانند آن در قرون اخیر سابقه نداشته است در چنین شرایطی همکاری عملی اقتصادی، فرهنگی و سیاسی جوامع اسلامی می تواند به کاهش اثار مخرب این ویروس و جبران بخش قابل توجهی از عقب ماندگی اقتصادی و اجتماعی آنها بیانجامد.

بر این اساس می توان بر موارد زیر به عنوان دلایل و زمینه های همکاری مشترک همه کشورهای اسلامی تاکید داشت:

1- کشورهای اسلامی دارای ظرفیت های متفاوتی هستند شناخت این ظرفیت ها از یک طرف و توسعه ارتباطات تجاری از طرف دیگر باعث می شود بتوان به طور کاراتری از مزیت نسبی هر یک از آنها در جهت کمک به اقتصاد سالم این کشورها و دریافت کمک از سایر کشورها استفاده کرد.
2- تبادل تجربیات کشورهای اسلامی در مواجهه با ویروس کووید 19 به صرفه جویی قابل توجهی در تحمیل هزینه های جدید منجر خواهد شد برخی دولتها در مواجهه با این ویروس نسبتا موفقتر از سایر دولتها عمل کرده اند. که می توان از تجربیات آنها به نفع همه کشورها استفاده کرد.
3- غلبه بر کرونا جز با همکاری همه کشورها ممکن نیست. امروز به دلیل ارتباطات فاصله های فیزیکی

اهمیت خود را از دست داده اند و در شرایط معمولی انتقال یک ویروس به آسانی از یک جامعه به جامعه دیگر صورت می گیرد و ناهماهنگی بین کشورها می تواند به گسترش شیوع این بیماری منجر شود. در کشورهای اسلامی علاوه بر دولتها سازمانهای مردم نهاد، خیریه ها و تشکل های دینی و مذهبی مانند نهاد ذکات و وقف می توانند نقش موثری در ارسال کمک به سایر مناطق محروم تر و کم توسعه یافته داشته باشند و این همان مواسات اسلامی است که در تعالیم نبوی قرآن کریم آمده است.

جهان اسلام با گسترش فرهنگ همکاری بین جوامع اسلامی لازم است که این مساله را در دستور کار قرار دهند یعنی مواستات اسلامی در سطح جهان موضوعیت یابد.

4- گسترش حجم مبادلات تجاری اعم از مبادلات کالا سرمایه نیروی انسانی باعث هم افزایی اقتصاد فی مابین کشورهای اسلامی خواهد شد. گسترش حجم مبادلات یک بازی برد- برد برای همه جوامع است. کشورهای اسلامی از لحاظ جمعیت فعال انرژی، معادن، توانایی های علمی، سرمایه نیروی کار زمینی و منابع طبیعی، درجه صنعتی شدن و میزان کشاورزی دارای مزیت های متفاوتی هستند و از نظر تئوری اقتصاد، داشتن مزیت های متفاوت باعث می شود مبادله برای همه اینها به صرفه باشد.

5- سرمایه گذاری های مشترک و همکاری دو یا چند جانبه در پروژه های عمرانی در زمینه های مختلفی مانند انرژی، بهداشت، آموزش امور زیربنایی در میان کشورهای اسلامی اکنون کم است در حالی که برخی از کشورهای اسلامی در برخی زمینه ها تجربه فراوانی دارند. برخی سرمایه عظیمی برای سرمایه گذاری هستند. می توانند در کشورهای اسلامی سرمایه گذاری کنند این امر می تواند به اقتصاد و اشتغال و به عبور از این مصیبتهایی که دامن گیر کشورهای اسلامی شده است، کمک قابل توجهی کند.

6- تبادلات علمی استاد دانشجو، آثار علمی، انجام تحقیقات مشترک، توسعه برنامه آموزشی و بهداشتی، محیط زیست، همکاری های مختلف در زمینه مسائل کشاورزی و مسکن و خدمات از جمله در بانکداری اسلامی و ساخت هتل و توسعه گردشگری و راههای مبادلاتی از دیگر زمینه هایی است که می توان برای هر یک از آنها برنامه عملی مجزایی تعریف کرد.

امید است اصل مواسات اسلامی، برابری اسلامی و برادری دینی و توجه به امور مسلمین، جوامع اسلامی را هرچه بیشتر به هم نزدیک کند و باعث گسترش روابط فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و دینی بین دول اسلامی و نفی سبیل دشمنان اسلام و رشد جوامع اسلامی و اقتصاد آنها و برطرف کننده بلایا و مسائل طبیعی و غیر طبیعی گردد.